

M. RENÉ MASSIGLI'NİN "LA TURQUIE DEVANT LA GUERRE,
MISSION Á ANKARA (1939-1940)" ESERİ HAKKINDA KOLLOKİUM

1939 - 1940 yıllarında Ankara'da Fransa hükümetini temsil etmiş olan Büyükelçi ve Fransa'nın eski Dışişleri Bakanı Sayın René Massigli 1964'de "La Turquie Devant la Guerre mission à Ankara (1939 - 1940)" adı altında bir eser yayınladı.

İkinci Dünya Savaşının olduğu kadar memleketimizin de en buhranlı günlerine rastlayan 1939 - 1940 yıllarında Türkiye'deki siyasi olayları aydınlatan bu eserini Türk tarihçileriyle tartışmak arzusunu izhar eden Sayın Büyükelçinin bu isteği Kurumumuzca memnurlukla kabul edilmiş ve kendisinin Ankara'da bulunacağı 5 Mayıs 1965 Çarşamba günü saat 17,30'da Türk Tarih Kurumu Toplantı salonunda bir Kollokium düzenlenmiştir. Kollokium'a başta Sayın İnönü olmak üzere Ankara'da bulunan diplomatlar, profesörler ve seçkin bir aydınlar topluluğu katılmıştır. Toplantıyı Türk Tarih Kurumu Başkanı Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu şu sözlerle açmıştır :

Ekselanslar,

Sayın davetlilerimiz,

Değerli misafirlerimiz, dostumuz Fransa'nın eski Ankara Büyükelçisi, eski Dışişleri Bakanı Mr. René Massigli'yi Türk Tarih Kurumu adına selâmlamakla bahtiyarım. Şu anda aramızda bulunmakla Kurumumuza şeref veren ve başta pek Sayın İsmet İnönü olmak üzere birçok değerli misafirlerimizi bir araya getirmek fırsatını verdiğinden dolayı da kendilerine teşekkür borçluyuz.

Sayın Büyükelçi 1964 yılında yayınlanan "la Turquie Devant la guerre, Mission á Ankara (1939 - 1940)" adlı eseri üzerine konuşacaklardır. Eser bizim yakın tarihimiz için olduğu kadar, dünya tarihi bakımından da önem taşımaktadır. Biz-zat Sayın M. Massigli'nin işaret ettiği gibi bu eserde hikâye edilen tarih bir çeyrek yüzyıl kadar eski olmakla beraber tazeliğini muhafaza etmektedir. "l'histoire racontée dans ce livre est vieille de près d'un quart de Siècle, elle est cependant toujours actuelle".

Bu kollok daha önce tertip edilecekti. M. Massigli'nin mazaretleri sebebi ile bugünkü tarihe alınmıştır. Ancak Türk Tarih Kurumu kendi üyeleri arasında yaptığı aylık toplantılarının birinde üyelerimizden Sayın Ord. Prof. Enver Ziya Karal'ın bu konudaki kısa bir tebliğini gündemine almıştı.

Şu anda, 1946 yılında Londra'da Büyükelçi bulunan ekselans M. Massigli'yi, Abbe Henri Breul'ün konferansını dinlemek üzere hazır bulunduğumuz British Museum'un bir salonunun holünde görüyorum. Konuşmamızı ve Türkiye hakkında bize söylediği dostça sözleri hatırlamama izin vermesini rica ediyorum.

Benim için 20 yıl sonra bugün değeri daha da artan bu anı ile sözü sayın misafirimiz büyük dostumuz ekselâns M. Massigli'ye bırakıyor, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Prof. Şevket Aziz Kansu'dan sonra ilk sözü Sayın R. Massigli almış ve eserinin konusunu açıklıyarak Ankara'daki görevi sırasında başta Sayın İnönü olmak üzere Türk devleti erkânından gördüğü yakınlığı, en çetin meseceleri nasıl karşılıklı bir anlayış havası içinde çözdüklerini, Türk arşiv belgeleri henüz yayınlanmadığı için Hatay meselesinin konuşulması sırasında Türk hükümetinin anlaşma dışında bilinmiyen bir isteği olup olmadığını bilmediğini söylemiştir. M. Massigli'den sonra söz alan Sayın İsmet İnönü Türkiye politikasının 1918'den bu yana geniş bir izahını yapmış ve Birinci Dünya Savaşından sonra İmparatorluk ricali arasında bütün Osmanlı ülkelerinin bir Manda altında toplanması fikrinin yaygın olduğunu, halbuki millî hükümetin yalnız Türkiye için değil, Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan öteki ülkeler için de Mandayı reddettiğini, Misak-ı Milli hudutları dışında millî hükümetin hiçbir komşu devletten arazi isteğinde bulunmadığını, Hatay, konuşmaları sırasında bazı zorluklar çıkmakla birlikte Lozan Andlaşmasıyla çizilen esaslar dışında Türkiye'nin açık veya gizli bir isteği olmadığını, M. Massigli'nin elçiliği müddetince Türk - Fransız dostluğuna büyük hizmetleri dokunduğunu, Fransa'nın olduğu kadar Mandaları altındaki Suriye'nin de haklarını aynı titizlikle savduğunu, eserini büyük bir zevk ve heyecanla okuduğunu söyledi.

Daha sonra dinleyenlerce sorulan bazı suallere M. Massigli tatmin edici cevaplar verdi. Kollokium saat 19,30'a kadar sürdü. Bundan sonra Kurum kitaplığında hazırlanan kokteyl partide misafirler birbirleriyle tanışmak fırsatını buldular.

KONFERANSLAR

Kurumumuz, düzenlediği yıllık konferanslar dışında yurdumuzu ziyaret eden yabancı bilim adamlarının bu ziyaretlerinden faydalanarak konferanslar rica etmekte veya bu gibi teklifleri memnunlukla karşılamaktadır. Nitekim New York Üniversitesi Arkeoloji Profesörü ve Afrodiasias kazısı Direktörü Dr. Kenan Erim'den Afrodiasias kazıları hakkında bir konferans rica edilmiş, değerli bilim adamı bu ricamızı kabul ederek 18 Mayıs 1965 Salı günü Kurum merkezinde projeksiyonlu bir konferans vermiş ve konferans büyük bir ilgi ile izlenmiştir.